

کلاس فرشتگان

مرتضی طاهری

ضلع هشتم تعلیم و تربیت

کلیدواژه‌ها: فضای آموزشی، چیدمان

اشاره

در شماره پیش مجله، طرحی با عنوان «آبخوری فرشتگان» در مراکز پیش دبستانی به بهانه تأثیر فضای آموزشی بر تربیت کودکان، ارائه شد و اینک طرحی دیگر با عنوان کلاس فرشتگان، امید که مورد نقد مربیان و صاحب نظران واقع شود.

همان طور که در موضوع آبخوری ادعا شد، در این طرح نیز می توان گفت اهدافی، چون تقویت ارتباطات صحیح و اجتماعی بین کودکان - میان مربی و شاگردان، عدالت آموزشی، احترام میان کودکان و بزرگترها نشاط و انگیزه در یادگیری، ارتباط با طبیعت و... تحقق پذیرند.

معمولاً در کلاس های موجود، چیدمان میز و نیمکت و قرار گرفتن کودکان و دانش آموزان به صورت ردیف به ردیف و پشت سر هم و در کودکانستان ها نیز با میزهای کوچک و کوتاه تر و صندلی های متناسب، به همین صورت و یا در تمام سطح و فضای کلاس می باشد. این گونه استقرار، موجب بی توجهی کودکان به هم و ارتباط ضعیف آن ها با یکدیگر و با مربی و معلمشان خواهد بود. در حالی که اگر کلاس ها به صورت مدور یا بیضوی چیده شوند و کودکان در اطراف کلاس استقرار یابند، همه موانع بالا برطرف می شود.

از سوی دیگر احداث

فضای گرد و بیضوی از نظر فنی مشکل و از جهت حیف و میل مصالح نیز قابل توجه اند. برای رفع اشکال فوق، می توان هر گوشه (کنج) کلاس را با پارتیشن های از جنس چوب یا دیوار گچ و آجری به ابعاد ۲×۲ متر پوشاند، به طوری که کلاس ۴ گوش (به شرط داشتن ابعاد مناسب مثلاً ۷×۷ متر) تبدیل به

فضایی ۸ ضلعی شده و در هر ضلع یک میز کوچک برای ۲ کودک (مطلوب آن ۲ و مجموع کلاس ۱۶ کودک و در صورت عدم امکان ۳ کودک پشت هر میز قرار گیرند.

بچه ها با هدایت و راهنمایی مربی هر هفته در جهت عقربه ساعت جای خود را عوض می کنند و حتی هم نیمکتی هایشان هم تغییر می یابند تا دوستی همه با یکدیگر در طی سال تحصیلی مقدور شود. در وسط کلاس نیز آب نمایی کوچک یا گلدان های باطراوت گل های اتاقی تزئین شود و در صورتی که از نظر اجرایی و فنی مقدور باشد، آب نما به فواره هم مجهز شود!

کودکان به نوبت مسئولیت آب دهی گلدان ها یا باغچه کوچک را در هر روز بر عهده گیرند و مربی نیز غالباً در کنار گل های وسط کلاس مستقر می شود.

به این صورت نگاه مربی به کودکان متعادل و منطقی خواهد بود و هیچ کودکی بر دیگری برتری نمی یابد و همه خود را مفید، مؤثر و در ارتباط با یکدیگر می یابند. در پشت پارتیشن ها هم کتاب و دفتر و لباس و وسائل کار کلاس اعم از نقاشی، خمیربازی و... جای می گیرند. استمرار این الگو در پایه های تحصیلی بعدی (با افزایش میز و

نیمکت ها و حذف یک ضلع

کلاس برای استقرار تخته و تابلو) می تواند تحقق اهداف را تضمین کند. بدیهی است در کلاس هایی که به علل گوناگون نصب پارتیشن در گوشه های آن مقدور نباشد، چیدمان میز و نیمکت ها فقط در سه ضلع کلاس صورت گرفته و یک ضلع نیز برای استقرار معلم و مربی و تابلو اختصاص می یابد.

